

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/7/2020
Identifikačné číslo spisu: 6418201418
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6418201418.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky spore žalobcu Q., bývajúceho v G., zastúpeného JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom vo Zvolene, Námestie SNP 41 proti žalovanému S., bývajúcemu v K., zastúpenému FALIS & Partners, s.r.o., advokátskou kanceláriou v Bratislave, Lermontovova 14, o nahradenie prejavu vôle žalovaného, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 20C/4/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. augusta 2019, sp. zn. 14Co/83/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa domáhal voči žalovanému nahradenia prejavu vôle žalovaného na uzavretí darovacej zmluvy, dôvodiac tým, že bolo porušené jeho predkupné právo ako polovičného podielového spoluvlastníka k nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX., k. ú. G., ako pozemok „E“-KN, parc. č. XXXX, orná pôda o výmere 682 m², a to tým, že druhá podielová spoluvlastníčka M. svoj spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1 k tejto nehnuteľnosti previedla na žalovaného darovacou zmluvou bez toho, aby ho ako spoluvlastníka vyzvala na realizáciu predkupného práva. Z uvedených dôvodov sa žalobca domáhal svojho predkupného práva nadobudnutím predmetnej nehnuteľnosti za rovnakých podmienok, za akých ju nadobudol žalovaný.

2. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 22. novembra 2018, č. k. 20C/4/2018-53 žalobu zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 123, 136 ods. 1, 2, § 140 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 4, čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky mal za nesporné,

že žalobca a žalovaný sú aktuálne polovičnými podielovými spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti, pričom právna predchodkyňa žalovaného pred darovaním svojho podielu žalovanému tento neponúkla žalobcovi ako druhému podielovému spoluvlastníkovi. Ako súd prvej inštancie ďalej uviedol, predkupné právo síce garantuje podielovému spoluvlastníkovi možnosť do istej miery ovplyvňovať okruh spoluvlastníkov (okrem prevodu blízkym osobám), no táto jeho možnosť, resp. právo, je vo vzťahu k obmedzeniu zaťažujúceho prevodcu podielu ako ponukou povinného spoluvlastníka vyvážené tým, že za realizáciou takéhoto práva musí poskytnúť povinnému spoluvlastníkovi náhradu. Touto kompenzáciou je v danom prípade cena poskytnutá niekým iným a táto evidentne absentuje v prípade aplikácie predkupného práva

na prípady darovania. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo/102/2005 (R 58/2005), v zmysle ktorého sa predkupné právo podielového spoluvlastníka uplatňuje aj pri prevode spoluvlastníckeho podielu na základe darovacej zmluvy a zároveň aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22Cdo/2408/2007 a 22Cdo/3188/2006, v zmysle ktorých zo samotného pojmu „predkupného práva“ vyplýva jeho aplikácia len pre prípad predaja a nie aj darovania, ktorá problematika bola posudzovaná aj Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý zaujal záver, že oba prezentované výklady sa javia ako legitímne a ústavne konformné, no súčasne oba vzbudzujú aj určité pochybnosti (II. ÚS 186/2012). Súd prvej inštancie sa priklonil k právnomu názoru Najvyššieho súdu Českej republiky z dôvodu, že pokiaľ by žalobe vyhovel, došlo by k zákonom „vnútenému“ darovaniu podielu tým podielovým spoluvlastníkom, ktorí o to prejavili záujem, hoci voči nim úmysel darujúceho spoluvlastníka darovať svoj podiel vôbec nesmeroval. Preto súd prvej inštancie zhrnul, že oprávnený spoluvlastník môže akceptáciou ponuky povinného spoluvlastníka ovplyvniť to, že sa do spoluvlastníctva nedostane iná osoba, no táto jeho možnosť je podmienená výkupom podielu, t. j. poskytnutím odplaty, ktorá sa však pri darovacej zmluve neposkytuje. Záverom súd prvej inštancie uzavrel, že predkupné právo žalobcu sa neuplatní pri prevode podielu na základe darovacej zmluvy, a preto sa mu javilo ako nadbytočné vypočutie strán sporu a navrhovaných svedkov ohľadne zisťovania, či bol alebo nebol medzi právnou predchodkyňou žalovaného ako dárkyňou a žalovaným ako obdareným vzťah blízkych osôb. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 20. augusta 2019, sp. zn. 14Co/83/2019 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. potvrdil a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 140, § 602 ods. 1 Občianskeho zákonníka konštatoval, že súd prvej inštancie dostatočne v odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlil odklon od rozhodnutia R 58/2005. Odvolací súd bol zároveň toho názoru, že rozhodnutie R 58/2005 nie je príliehavé na súdený spor, nakoľko sa týka sporu o určenie relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy, pričom v súdnej veci sa žalobca domáha nahradenia prejavu vôle žalovaného ako darcu darovať spoluvlastnícky podiel na spornej nehnuteľnosti žalobcovi. Ako odvolací súd zdôraznil, základnými pojmovými znakmi darovacej zmluvy je predmet darovania, bezodplatnosť a dobrovoľnosť. Bezodplatnosť znamená, že obdarovaný sa nezaväzuje poskytnúť darcovi nijakú protihodnotu daru vyjadriteľnú v peniazoch, t. j. účelom darovacej zmluvy je bezodplatné rozmnoženie majetku obdarovaného, a to na úkor darcu, na dar nie je právny nárok. Vo vzťahu k predkupnému právu odvolací súd poukázal na § 606 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, kto je oprávnený kúpiť vec, musí zaplatiť cenu ponúknutú niekým iným, ak nie je dohodnuté inak. K pojmu „predkupné právo“ odvolací súd uviedol, že tento nemožno gramaticky vyložiť inak, než ako právo kúpiť vec skôr ako niekto iný. Preto odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie správne prijal záver, že predkupné právo podielového spoluvlastníka, majúce základ v § 140 Občianskeho zákonníka, sa neuplatní pri prevode podielu na základe darovacej zmluvy, a to aj z dôvodov, že uplatnenie princípov predkupného práva aj na darovacie zmluvy by bolo v rozpore s podstatou darovania,

keď výsledkom uplatnenia práva spoluvlastníkom majúcim takto vec nadobudnúť, by bolo darovanie veci niekomu, koho darca obdarovať nechce, jednalo by sa fakticky o nútený bezplatný prevod vlastníckeho práva. K žalobcom namietanému nevykonanému dokazovaniu odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal a uviedol, z akých dôvodov nevykonal návrhy žalobcu na doplnenie dokazovania. O trovách odvolacieho konania nerozhodol s poukazom na § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a 255 ods. 1 C.s.p.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.) a zároveň napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel

od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súdy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.). Poukázal na to, že odvolací súd sa vyslovene stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie a nevniesol do veci žiadne nové argumenty. Podľa názoru dovolateľa, odvolací súd sa vo svojom odôvodnení vôbec nevysporiadal so samotným základom inštitútu podielového spoluvlastníctva a poukázal

na zákonné predkupné právo, ktoré zabezpečuje práve to, aby zostala spoločná vec, ak je to aspoň trochu možné, v dispozícii pôvodných spoluvlastníkov. Dovolateľ zároveň namietal

aj nevykonanie dokazovania súdmi nižších inštancií, ktorým by preukázal, že v danom prípade nešlo o prevod blízkej osobe, resp. nešlo v skutočnosti o darovaciu zmluvu, ale o kúpnu zmluvu, t. j. že išlo o simulovaný úkon, ktorý mal za cieľ obísť zákonné predkupné právo, a teda o absolútne neplatný právny úkon. Ako dovolateľ ďalej uviedol, rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje podstatný odklon nielen od judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,

ale aj kompletnej rozhodovacej praxe všetkých súdov nášho štátu a evidentne je v rozpore aj

so samotným znením Občianskeho zákonníka. Namietal, že rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 186/2012, na ktoré bolo súdmi nižších inštancií podporne poukázané, bola konštatovaná s odkazom na § 602 Občianskeho zákonníka možnosť zriadenia zmluvného predkupného práva aj pre prípad darovania. V ďalšom dovolateľ podrobne rozobral skutkový stav veci a vyslovil polemiku o skutkových a právnych záveroch súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu. Z týchto dôvodov navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“)

ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

8. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane,

aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Žalobca vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietal nevykonanie navrhovaných dôkazov a nesprávne zistený skutkový stav odvolacím súdom, ako aj odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny

názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vporadúva

so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup

je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa zaoberal prejavom vôle - právnym úkonom, na ktorého zaviazanie sa žalobca voči žalovanému domáhal, a to darovacou zmluvou, keď zdôraznil jeden z jej základných pojmových znakov, a to bezodplatnosť, na základe ktorej obdarovaný sa nezaväzuje poskytnúť darcovi nijakú protihodnotu daru vyjadriteľnú v peniazoch, t. j. účelom darovacej zmluvy je bezodplatné rozmnoženie majetku obdarovaného, a to na úkor darcu, na dar nie je právny nárok. Ohľadne predkupného práva podľa § 140 Občianskeho zákonníka, na základe ktorého sa žalobca domáhal uzavretia darovacej zmluvy, odvolací súd podporne poukázal na § 606 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, kto je oprávnený kúpiť vec, musí zaplatiť cenu ponúknutú niekým iným, ak nie je dohodnuté inak, a preto vyložil pojem „predkupné právo“ ako právo kúpiť vec skôr ako niekto iný. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia preto uzavrel, že uplatnenie princípov predkupného práva aj na darovacie zmluvy by bolo v rozpore s podstatou darovania, keď výsledkom uplatnenia práva spoluvlastníkom majúcim takto vec nadobudnúť by bolo darovanie veci niekomu, koho darca obdarovať nechce, jednalo by sa fakticky o nútený bezplatný prevod vlastníckeho práva. Zároveň odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal a uviedol, z akých dôvodov nevykonal návrhy žalobcu na doplnenie dokazovania. Na základe uvedeného možno konštatovať, že súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností

či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 C.s.p. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania

pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

20. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

21. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

22. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., t. j. že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to, ako dovolateľ túto otázku zafinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

25. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

26. Pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ sa ale nenapĺňa rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky, ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017, 8Cdo/102/2017). Dovolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. nie je ani Ústavný súd Českej republiky (3Cdo/38/2019). V dovolaniach, prípustnosť ktorých je vyvodzovaná z tohto ustanovenia, nemožno preto (úspešne) poukazovať na rozhodnutia uvedených súdov. Pokiaľ je riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odlišné od riešenia danej otázky týmito súdmi, nemôže ísť o „odklon“ relevantný v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. (3Cdo/204/2018).

27. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórному prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C.s.p.); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p. je irelevantná.

28. Z obsahu dovolania žalobcu odôvodneného § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. je zrejmé, že žalobca zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval právnú otázku, na riešenie, ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a neoznačil žiadne konkrétne rozhodnutie, stanovisko, judikát najvyššieho súdu (ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu) od záverov, ktorého sa odvolací súd odklonil. Uviedol len, že rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje podstatný odklon nielen od judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ale aj kompletnej rozhodovacej praxe všetkých súdov nášho štátu a evidentne je v rozpore aj so samotným znením Občianskeho zákonníka. V čom konkrétne sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolateľ neuviedol. Žalobca týmto argumentom vyjadril len svoj nesúhlas s právnym posúdením a postupom odvolacieho súdu. Výššie uvedená dovolacia argumentácia žalobcu o nesprávnosti skutkových záverov odvolacieho súdu je preto neopodstatnená a nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

29. Dôvodom pre odmietnutie dovolania je skutočnosť, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod nebol

vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Dovolateľ zastúpený advokátom totiž označil za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 C.s.p. neboli splnené, keď žalobca v dovolaní neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd vo svojich rozhodnutiach. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobcom vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až 435 C.s.p. Absenciu takej náležitosti považuje C.s.p. za dôvod pre odmietnutie dovolania.

30. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p. ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 C.s.p.

31. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 C.s.p.), trovy dovolacieho konania mu však najvyšší súd nepriznal, nakoľko mu žiadne preukázateľné nevznikli (viď R 72/2018).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.